

Helsingfors/Mariehamn 4.12.2024

Nr 36/24

Hänvisning Justitieministeriets skrivelse
23.10.2024, VN/28606/2024.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet har i skrivelse 23.10.2024 begärt Ålandsdelegationens utlåtande över ett utkast till en överenskommelseförordning om riktlinjer för anlitande av utländsk arbetskraft på Åland. Utkastet har beretts vid justitieministeriet i samarbete med Ålands landskapsregering, arbets- och näringsministeriet och Migrationsverket. Arbets- och näringsministeriet och Migrationsverket har inkommit med utlåtande i ärendet. Ålands landskapsregering har samtyckt till överenskommelseförordningen.

Överenskommelseförordningens bakgrund och innehåll

Enligt 72 a § utlänningslagen (FFS 301/2024) fattar arbets- och näringsbyrån delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare. Enligt den gällande överenskommelseförordningen om skötseln i landskapet Åland av de uppgifter som i stöd av utlänningslagen föreskrivs för arbets- och näringsbyråerna (FFS 809/2010; ÅFS 2010:71) fattas sådana delbeslut i landskapet av Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. I samband med att arbets- och näringsbyråerna läggs ner 1.1.2025 (FFS 383/2023) upphävs 72 a § utlänningslagen samtidigt som lagens 72 § ändras så att Migrationsverket fattar beslut om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare utan att det dessförinnan har fattats ett delbeslut om saken (FFS 389/2023). Genom den föreslagna överenskommelseförordningen upphävs den gällande överenskommelseförordningen.

I samband med en ändring av utlänningslagen som trädde i kraft redan 23.2.2023 (FFS 216/2023) infördes i lagen en ny 72 b § enligt vilken närings-, trafik- och miljöcentralen följer arbetsmarknadsläget i sitt område i samråd med arbetsmarknadspar-

Postadress:
Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon:
växel 0295 017 200

Adress i Helsingfors:
Annegatan 22 A 3
00100 HELSINGFORS

terna och fattar ett beslut i vilket det utfärdas riktlinjer för de allmänna villkoren för anlitandet av utländsk arbetskraft inom centralens område. Enligt ovan nämnda ändring av 72 § utlänningslagen ska Migrationsverket, när det 1.1.2025 börjar fatta beslut om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare, beakta dessa riktlinjer i sina beslut.

I den föreslagna överenskommelseförordningens 1 § stadgas att uppgifterna i 72 b § utlänningslagen som gäller riktlinjerna för anlitande av utländsk arbetskraft sköts av Ålands landskapsregering på Åland. I den föreslagna förordningens 2 § stadgas att kostnaderna för skötseln av de förvaltningsuppgifter som avses i 1 § betalas av riket enligt vad arbets- och näringsministeriet och Ålands landskapsregering avtalar. I den föreslagna förordningens 3 § stadgas att förordningen träder i kraft 1.1.2025.

Lagstiftningsbehörigheten

I sitt utlåtande över den gällande överenskommelseförordningen har Ålandsdelegationen uttalat sig om behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet (Ålandsdelegationens utlåtande 7.9.2010, nr. 30/10).

Ålandsdelegationen konstaterade att enligt 27 § 2, 9 och 21 p. samt 29 § 1 mom. 3 och 6 p. självstyrelselagen hänför sig rätten att vistas i landet, hela riket gällande allmänna villkor för utlänningars och utländska sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier samt att idka näring, arbetsrätt, socialförsäkring och arbetsavtal med vissa undantag till rikets lagstiftningsbehörighet. Ålandsdelegationen har vidare konstaterat att landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om socialvård, undervisning och läroavtal, främjande av sysselsättningen samt näringsverksamhet enligt 18 § 13, 14, 22 och 23 p. självstyrelselagen med vissa undantag. Med stöd av ovanstående finner Ålandsdelegationen att utlänningslagen med sitt dåvarande innehåll som rikslagstiftning även gäller i landskapet Åland. Ålandsdelegationen anser att det inte finns skäl att bedöma behörighetsfördelningen annorlunda beträffande lagens 72 b §.

Finansieringen

Självstyrelselagen utgår från att den part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Vid överförandet av förvaltningsuppgifter har den mottagande parten ansetts åta sig finansieringen om inte annat anges. Kostnadsfrågan kan lösas till exempel så att den särskilt anges i en överenskommelseförordning eller genom separata avtal mellan den behöriga riks- och landskapsmyndigheten. I enlighet härmed har i den föreslagna förordningens 2 § intagits bestämmelser om ansvaret för kostnaderna.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att förslaget till överenskommelseförordning i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Leino-Sandberg, Siitari och Åkerblom.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Birger Klemt
sekreterare